



Handläggare: Per-Ove Mattsson
Telefon: 08-508 18 148

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2012-12-18

Psykiskt funktionsnedsattas behov av personligt ombud

Svar på skrivelse från (S) och (MP)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från socialdemokraterna och miljöpartiet om psykiskt funktionsnedsattas behov av personligt ombud.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

I en skrivelse till nämnden frågar socialdemokraterna och miljöpartiet hur verksamheten med personligt ombud fungerar i Farsta. Partierna undrar också hur personer med psykisk funktionsnedsättning informeras om rätten till personligt ombud och om det finns en rimlig uppfattning om behoven framöver.

Förvaltningen anser att verksamheten med personligt ombud i Farsta fungerar väl. Information om ombudets existens och insatser sprids såväl muntligt som skriftligt på olika ställen för att nå den tilltänkta målgruppen. Ombudets arbete följs kontinuerligt av ledningen för att få information om behoven förändras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst.

Bakgrund och skrivelsens innehåll

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 25 oktober 2012 lämnade socialdemokraterna och miljöpartiet in en skrivelse om psykiskt funktionsnedsattas behov av personligt ombud.

I skrivelsen framförs att det enligt uppgift finns ett stort behov av personligt ombud inom Farsta stadsdelsområde. Efterfrågan på det stöd och den hjälp som ett personligt ombud har till uppgift att tillgodose är betydligt större än vad som kan ges. Psykiskt funktionsnedsatta personer saknar ofta andra fungerande nätverk varför ombudet fyller en mycket viktig funktion i kontakter med samhället. Till följd av att endast ett personligt ombud ger service i Farsta är informationen om denna service knapphändig, vilket också bidrar till en orimlig situation.

Partierna frågar hur verksamheten med personligt ombud fungerar i Farsta, hur personer med psykisk funktionsnedsättning informeras om rätten till personligt ombud och om det finns en rimlig uppfattning om behoven framöver.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De första personliga ombuden tillsattes 2002 i Stockholms stad. I Farsta stadsdelsområde tillsattes ett heltidsanställt personligt ombud 2004. Efter en upphandling övertog Stadsmissionen den 1 september 2009 driften av ombudsverksamheten på uppdrag av 13 stadsdelsnämnder inklusive Farsta. Sedan den 1 augusti 2011 är stadsdelsnämnderna dock återigen ansvariga för driften av personliga ombud.

Efter att driften återgick till stadsdelsnämnderna i augusti 2011 har Farsta ett lokalt förankrat och heltidsanställt personligt ombud. Förvaltningen samverkar dock med övriga stadsdelsförvaltningar i söderort när det gäller administration, kontorslokal, kompetensutveckling och operativ arbetsledning för verksamheten, detta för att ha en så kostnadseffektiv verksamhet som möjligt och ge ombuden möjlighet till ett kollegialt utbyte och stöd. För samarbetet finns även en styrgrupp med chefer från stadsdelsförvaltningarna och andra myndigheter samt organisationer.

Vissa av stadsdelsförvaltningarna har valt att dela på ett antal ombud och har även genomfört en viss neddragning av antalet ombud i samband med att verksamheten återgick i stadsdelsnämndernas regi. Dock gäller detta inte Farsta.

Målgruppen för de personliga ombuden är personer fyllda 18 år och äldre med en psykisk funktionsnedsättning som innebär *omfattande och långvariga sociala svårigheter* som medför stora hinder för en fungerande vardag.

Ombudets uppdrag handlar dels om att stötta den enskilde i kontakterna med respektive myndighet och dels om att bidra till att myndigheternas insatser samordnas och anpassas till den enskildes behov. Det personliga ombudet ska inte vara en ersättning för eller utföra arbetsuppgifter som åligger socialsekreterare, biståndshandläggare, boendestödjare, gode män och behandlingsassistenter inom psykiatrin. Samtliga dessa yrkesgrupper ska ha ett fungerande bemötande av personer som tillhör målgruppen och de har ett stort ansvar för att ge stöd på olika sätt och för att insatserna för den enskilde samordnas. De ska självfallet informera om rätten till ombud men de kan aldrig hänvisa den enskilde till att ta kontakt med ett personligt ombud för att få stöd som de själva har ansvar för att ge.

Det personliga ombudet i Farsta har cirka 15-20 ärenden aktuella i snitt per månad. Enligt förvaltningens bedömning svarar det för närvarande mot de behov som finns hos den tänkta målgruppen. Ombudet rapporterar kontinuerligt om situationen till enhetschefen vid vuxenheten. Ledningen får också information om behoven i styrgruppen för verksamheten, där även brukarorganisationer finns representerade.

Ombudets insatser är av mycket olika omfattning och innehåll. Såväl relativt kortvariga som långvariga insatser förekommer. I ett antal fall rör det sig om många direkta kontakter och möten med den enskilde och olika myndigheter. Ett viktigt moment i många ärenden handlar i inledningsskedet om förtroendeskapande och motivation, vilket kräver tid och struktur. Ett annat viktigt inslag vid de första kontakterna handlar om att vara tydlig gentemot den enskilde med vad ett ombud kan hjälpa till med, detta för att undvika orealistiska förväntningar.

Därutöver har ombudet även enbart telefonkontakter med enskilda och då handlar det oftast om rådgivning och vägledningssamtal där behoven inte är omfattande eller där den enskilde inte tillhör den egentliga målgruppen.

I Farsta har boendestödet inom socialpsykiatrin ökat i omfattning de senaste åren. Fler personer med psykiatriska funktionsnedsättningar än någonsin har boendestöd. Likaså har förvaltningens enheter utvecklat och förbättrat samarbetet med landstingets psykiatri. Övergripande överenskommelser har upprättats, gemensamma utbildningar har anordnats och lokala rutiner och införande av samordnade vårdplaner har implementerats för att stärka samarbetet kring den enskilde. Detta är viktiga faktorer som påverkar behovet av personliga ombud.

Dock förekommer brister i stödet och samverkan i olika enskilda fall och där är ombudets insatser viktiga.

Förvaltningen och det personliga ombudet informerar om ombudets existens och insatser på olika sätt. Det finns en framtagen broschyr som finns utspridd till vårdcentraler, psykiatriska mottagningar, sjukvårdsinrättningar och receptioner hos olika myndigheter. Ombudet besöker också verksamheter, organisationer och myndigheter och berättar om verksamheten. Vidare finns det information på hemsidor, även om ombudens uppfattning är att det inte är många i målgruppen som de får kontakt med via den vägen. Kontakterna med stödföreningar och brukarorganisationer är också viktiga när det gäller att sprida information om verksamheten och nå ut till den tilltänkta målgruppen. Information och kommunikation med de boende kan alltid förbättras, särskilt information som ska nå ut till specifika målgrupper som kan ha olika svårigheter att komma i kontakt med information och ta till sig densamma. Förvaltningen arbetar med att utveckla detta arbete.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att verksamheten med personligt ombud i Farsta fungerar väl. Information om ombudets existens och insatser sker såväl skriftligt som muntligt på olika sätt. Förvaltningen bedömer att den fungerar även om det alltid finns förbättringspotential när det gäller informationsspridning för att nå ut till specifika grupper. Ombudets arbete följs kontinuerligt av ledningen för att få information om behoven förändras.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från socialdemokraterna och miljöpartiet om psykiskt funktionsnedsattas behov av personligt ombud.

Bilaga

Skrivelse från socialdemokraterna och miljöpartiet om psykiskt funktionsnedsattas behov av personligt ombud